

ELOKUVAN ESITTELY

Etsijät

(The Searchers)

USA 1956. Ohjaus: John Ford. Käsikirjoitus: Frank S. Nugent, Alan Le Mayn romaanin pohjalta. Tuotanto: Merian C. Cooper ja Patrick Ford. Kuvaus: Winton C. Hoch. Leikkaus: Jack Murray. Musiikki: Max Steiner. Pääosissa: John Wayne, Jeffrey Hunter, Vera Miles, Natalie Wood, Ward Bond, Olive Carey, Hank Worden. Kesto: 119 min.

John Wayne ja ohjaaja **John Ford** tekivät yhteistyötä kahdettatoista kertaa elokuvassa Etsijät. He saivat aikaan lajityypin virstanpylvään: unohtumattoman kuvan rajaseudusta, siellä selviytyneistä miehistä ja naisista. Wayne esittää sisällissodan veteraania, joka lähtee jäljittämään siepattua sukulaistyttöä halki preerian.

Etsijät ponnahtaa mieleemme kun mainitaan sana western. Monument Valleyn koko kuva-alan täyttävät punaiset piirteet vasta vasten ja muutama ratsumies korkean taivaan alla ovat klassisinta lännenkuvastoa. **Alan Le Mayn** romaaniin pohjautuva teos ei olisi sama, jos sen ohjaajana toimisi joku muu kuin John Ford. Etsijät lienee lännen virallisen kuvittajan kypsin western.

Alun ikonisessa otoksessa nähdään pieni talo keskellä preeriaa. Hahmo hevosen selässä lähestyy erämaassa. Kamera seuraa naista talon sisältä, iloisia kasvoja. Näin esitellään tarinan sankari Ethan Edwards. Ihmiset talossa ovat Ethanin veli perheineen, pian saapuu pastori-kapteeni joukkoineen. Pastoria, joka on valmis kesken saarnan hyppäämään ratsun selkään jos intiaaneja on tienoolla, esittää **Ward Bond**. Joukkiossa on myös muita ajalle tyypillisiä karikatyyrejä: **Hank Worden** hihittelevänä kylähulluna, jolla on pakkomielle keinutuolista (patrioottisen Fordin vertaus amerikkalaiselle unelmalle, kodille), ja Waynen pojan Patrickin esittämä touhottava solttupoika sapeleineen.

Ethan halveksii puoliveristä löytölapsi-veljenpoikaa Martin Pawleytä (**Jeffrey Hunter**). Miesten jahdatessa karjavarkaita paikallinen komanssipäällikkö Arpi polttaa Edwardsien tilan ja sieppaa tyttäret. Miehet lähtevät etsimään: Martin sisariaan ja Ethan veljentytärtään Debbietä (**Natalie Wood**).

Ethan ja vastustaja Arpi (**Henry Brandon**) ovat pohjimmiltaan hengenheimolaisia, toiminnan miehiä. He ampuvat ensin ja kysyvät sitten, puhkovat ruumiilta silmät. Pikemmin kuin sankari Ethan Edwards on antisankari: rasisti ja konservatiivi. Hänen menneisyydestään ei kerrota suoraan vaan vihjaillaan rikollisuudesta ja maanpetturuudesta. Ethanille tulevaisuus on yhdentekevä ja nykyisyys pelkkä rutiini. Mutta hän ei anna periksi nälälle, luonnonvoimille tai yksinäisyydelle. Viiden vuoden etsinnän aikana hän kohtaa jotakin odottamatonta: oman ihmisyytensä.

Etsijät on kertomus epäluuloista, vihasta ja vihan patoutumisesta, mutta mukana on myös lajityypille ominaista optimismia, jopa naiiviutta. Avoimen rasistinen ja sovinistinen ihmiskuva hätkähdyttää nykykatsojaa. Reteän ulkokuoren takana Ford ohjaa kuitenkin hienovaraisesti, jopa lyyriisesti.

Winton C. Hochin kuvauksen, **Max Steinerin** musiikin ja ikimuistettavan näyttelijäkaartin myötä Etsijät säilyttää vetovoimansa moniulotteisena ja henkeäsalpaavan kauniina elokuvana. Myös teoksen päättävä kuva on klassikko: pihtisäärinen Wayne lenkkaa oviaukosta etäisyyteen.

Tuuve Aro